

Bindingsværks-håndværker

Bindingsværkshuse skal ses som en *helhed*. Derfor skal eet af 'Netværk for Bindingsværks' formål være at udvikle og uddanne håndværkere og arkitekter til et helt nyt 'fag': **Bindingsværks-håndværker**, der både skal kunne udføre tømrerarbejdet, sørge for korrekt opskåret tømmer, murerarbejde og malerarbejdet med korrekte materialer. Eller at disse ekspertiser findes hos flere folk i samme firma, eller at man samarbejder fast med folk fra andre fag, der arbejder efter de samme principper.

Dette sikrer at istandsættelsen sker som en helhed, også hvis der ikke er involveret en arkitekt, der kan varetage denne helhed.

Det følgende skal derfor ses som en *STANDARD* for en Bindingsværks-Håndværker (Tømrer, murer, maler, billedskærer, savværket) ud fra en samlet helhed for husets bindingsværk. Denne skal husejerne kunne henvise til, før de entreer med deres håndværkere.

MÅL og PRINCIPPER

for istandsættelse og ombygning af eksisterende bygninger:

1. Alle indgreb, små eller store, på eller omkring eksisterende bygninger eller byområder skal bygge på en metodisk, historisk, teknisk og arkitektonisk analyse og værdisætning
2. Bevar så meget som muligt af de originale materialer, elementer og strukturer ved at reparere frem for at skifte ud - også så slid og patina kan bibeholdes.
3. Benyt konsekvent de klassiske byggematerialer, konstruktioner og håndværksmetoder, som ældre bygninger og byområder er opført med.
4. Nye materialer og elementer i eksisterende bygninger skal respektere og harmonere med de eksisterende materialer, strukturer og omgivelser. Samt den lokale byggeskik.
5. Skab eller genskab stedets/bygningens arkitektoniske helhed – både samlet og i detaljen
Ikke mindst gennem enkelhed, ægthed og historisk autenticitet.

De syv dødsyndere ved restaurering og vedligeholdelse af bindingsværk

1. Cement,
2. Plastikmaling,
3. Trykimprægneret træ og 'Træbeskyttelse'
4. Stenkulstjære
5. Tætte' dampspærre af plastikfolie,
6. Gummifugemasser
7. Sømbeslag og selvskærende skrue

Standard for

TØMEREARBEJDE

Tilstandsvurdering samt reparation af træ og tømmer

Systematiseret tilstandsvurdering

Graduering af råd og svamp m.v.(TEGNING)

Afstivning og fritlægning – evt. adskillelse.

Graduerede og systematiserede reparationsmetoder:

Konsolidering af blødt og rådskadet træ. Tætning af revner med tjærekit mm. (TEGNING)

Udlusninger og påskarringer – træ med træ (TEGNING)

Større udskiftninger med nyt træ – efter tilstandsvurdering

Nyt træ: Spejlskåret/kvartskåret tømmer – **uden forekomst af træets marv** (TEGNING)

Traditionelle danske samlinger og detaljer

De klassiske træsamlinger: Blad-, kam-, og tapsamlinger (TEGNING)

Forskudt anbring ved tapsamlinger (TEGNING)

Geisfuss i tømmerets sider, men minus fodtømmer, ved udmuret bdv. (TEGNING)

Nye træsamlinger ved fodrem m.v. samt ved påskarringer (TEGNING)

Vinduer og døre

Fuger ved vinduer og døre m.v. skal være mørtelfuger tætning med tjæret værk. (TEGNING)

Fundamenter

Ikke tagpap under fodremmen. Runde granitsten eller birkebark (TEGNING)

Efterisolering af bindingsværk

Efterisolering kun under vinduesbrystningen ved lange vinduesvægge (TEGNING)

To metoder uden plastikdampspærre: (TEGNING)

1. Ventilert hulrum, fugttransporterende isolering (se oversigt) plus fugtbuffer, plus limfarve.
Ingen mineraluld.
2. Lerpuds, kappilaraktiv porebetonplade, lerpuds, limfarve

Efterisolering mod terræn og af gulv samt tagværket.

Flere metoder (TEGNING)

Standard for

MURERARBEJDE

Reparation og/eller nyopmuring af murede tavl

Udtagning og rensning af mursten i eksisterende murede tavl (registrering af eksisterende forhold)

5 typer historiske tavl i bindingsværk: (TEGNING)

Lerklining, ubrændte lersten (adope), mursten + puds, upudsede mursten, natursten (kridtsten, granitsten eller andet)

Ved mønstermurværk – opmåling/registrering før nedtagning.

Overpudsede bindingsværkshuse

Afhugning af puds og rensning af tømmer og tavl

Udmuring

Udmuring af tavl med genbrugssten eller nye mursten – fuger, kanter, mørtel

Luftkalkmørtel til udmuring af tavl. Aldrig hydraulisk kalkmørtel eller KC-mørtel (portland cement)

Pudsning

Pudsning af tavl med luftkalkmørtel – kun på udsatte steder evt. med hydraulisk kalkmørtel

- Skrå fas op mod og ind under bindingsværket (TEGNING)
- Tætning af revner mellem tavl og tømmer (TEGNING)

Standard for

MALERARBEJDE

Afrensning

Bedømmelse af den eksisterende overfladebehandling

Afrensning af plastikmaling på tømmer og murede tavl

Afrensning af stenkulstjære på tømmer

Overfladebehandling generelt

Landbindingsværkshusenes egnsfarver (TEGNING)

Landbindingsværkshusenes egnsdetaljer (Lyø,)

Overfladebehandling af tømmer

Træbjærefarve (sort, rødokker, oxydrød, kormoxydgrøn)

Linolie-maling (Sort, rødokker, oxydrød, kormoxydgrøn)

Kalkkaseinfarve (Hvid, rødokker, oxydrød, kormoxydgrøn)

Udførelse af hvidt eller lys okkergul 'overkalkning' af tømmer med kalkkaseinfarve.

(NB.: Ingen stenkulstjære, plastikmaling eller vandige olieemulsionsmalinger)

Overfladebehandling af murede tavl

Hvidtekalk

Kalkfarver (gulddokker, rødokker) (Al fresco og al secco kalkfarver)

(NB.: Ingen plastikmaling eller vandige olieemulsionsmalinger)

Overfladebehandling af sokkel og syldsten

Kalkfarve med kønrøg (kold grå)

Sort træbjærefarve (ingen stenkulstjære)

Standard for

HUSEJER-ARBEJDE

Terræn og belægning

Rydning af terrænet rundt om bindingsværket for træer, buske m.v.

Sænkning af terrænet til 30 cm under underkant fodrem (om muligt)

Fjernelse af alle betonfliser, asfalt, støbt beton m.v. i en afstand af 80 cm fra bindingsværksvæggen

Lægning af en pigstenskant i bredde med tagskægget med fald væk fra huset

Vedligeholdelse og forebyggende vedligeholdelse (SKEMA)

Tætning af revner

Murtavlene

Fjern cement og plastikmaling – og kalk tavl og tømmer i stedet

Forebyggende vedligeholdelse (SKEMA: vedligeholdelsesprogram)

Lukning af revner

Vandlommer eller for tæt overfladebehandling

Stabilisering af evt. "bløde" områder i træet

Murtavlene

Overfladebehandling af bindingsværkstømmeret.